

SetraNews

OKTOBER 2018

Full fart framåt i Långshyttan

Storsatsning lägger grunden till ett framtida träindustricentrum

HÅLLBARHETSARBETE MED
MILJÖ OCH MÄNNISKA I FOKUS

SETRAS VIRKE HÖGT I KURS
I AUSTRALIEN

Säkert
med
certifikat
SETRA TRÄSKOLA

TRE OM TRÄ: *Vad tycker byggarna om träbyggande?*

»HÅLLBARHET
GÅR SOM EN
RÖD TRÅD
I HELA VÅR
VERKSAMHET«

Setra 15 år

I **AUGUSTI FIRADE VI** på Setra lite extra. Då var det femton år sedan Setra började sin resa. Vi är stolta över det vi tillsammans har åstadkommit men vi slår oss inte till ro för det. Utvecklingen fortsätter i snabb takt och Setra är och vill fortsätta att vara en viktig aktör på träindustrimarknaden och i omställningen till bioekonomi.

Vi ser en ökad efterfrågan och ett stort intresse för trä och träprodukter både i Sverige och runt om i världen. Setra har en fördel att arbeta med en förnybar råvara och därmed tillhör vi en bransch som är en del av lösningen på de klimatutmaningar vi står inför. Vi vill vara med och bidra och hållbarhet går som en röd tråd i hela vår verksamhet. Vi vill helt enkelt göra affärer som även våra kunder, samhället och naturen tjänar på.

På sidorna 5–8 berättar vår hållbarhetsdirektör Charlotte Thedén mer om varför hållbarhetsfrågorna är viktiga för oss, hur vi vill minska vår påverkan på klimatet och dessutom hur vi kan vara med och bidra med lösningar.

I **LÅNGSHYTTAN PÅGÅR** spännande saker där vi bygger ett nytt träindustricentrum. Det är en stor satsning för oss som också påverkar bygden i och runt Långshyttan. Under hösten drar verksamheten igång i fabriken som producerar komponenter till dörr- och fönsterindustrin. Nästa steg blir KL-träfabriken som planeras att komma igång i början av 2020. På sidorna 9–11 kan du läsa mer om vad som är på gång.

Trevlig läsning!

Hannele Arvonen
vd Setra

Studenter skapar smarta lösningar i svensk furu

I våras fick 27 studenter på KTH, de flesta från Singapore, i uppdrag av Svenskt Trä att identifiera och utveckla nya produkter i svensk furu inom segmentet interiör och livsstil. Studenterna har arbetat i grupper om tre eller fyra och fick cirka tre månader på sig för projektet.

– Genom att bygga kursen kring en konkret utmaning från svensk industri skapades ett stort engagemang både från studenterna och Svenskt Trä, vilket gjorde att slutresultatet blev mycket spännande, förklarar Björn Berggren, professor på KTH.

I sina presentationer visade studenterna allt från smarta kontorslösningar och musikinstrument till fönsterglas i träfibrer. Konceptet Dörrlar är en kompakt och smart förvaringslösning där en furudörr förses med flyttbara moduler i form av hyllplan och krokar. Moduldörren blir ett modernt inslag, som är både förvaringsmart och anpassningsbart.

Lär dig mer om planering och montage av limträkonstruktioner

Nu lanseras Svenskt Träs Limträhandbok Del 4 med undertiteln Planering och montage av limträkonstruktioner. Boken riktar sig i första hand till projektörer, konstruktörer, entreprenörer och montörer. Den finns att köpa i Svenskt Träs webbshop eller att ladda ner från deras webbsida.

SETRANEWS är Setras kundtidning. Den ges ut på svenska och engelska till kunder, medarbetare och andra intressenter i Sverige och utomlands. Tidningens syfte är att sprida information om företaget och låta läsarna ta del av senaste nytt.

UPPLAGA: 5 200 ex.

ADRESS: Setra Group, Box 3027, 169 03 Solna

TEL: 08-705 03 00

E-POST: setranews@setragroup.com

REDAKTÖR: Susanne Snäll

ANSVARIG UTGIVARE: Lovisa Krebs

TEXT: Katarina Brandt, Anna Matzinger

FORMGIVNING: LeadContent

TRYCK: Åtta 45

OMSLAGSBILD: Kjell Lilltjernbakken, Anna-Lena Gull och Axel Sternö framför industrifastigheten Kloster i Långshyttan.

PRENUMERATION: Vill du få ett eget nummer av SetraNews eller avregistrera dig som prenumerant? Har du önskemål om vad du vill läsa eller åsikter om innehållet? Gå in på www.setragroup.com/setranews för att komma i kontakt med oss.

Setra först med grundmålade limträbalkar

Setra har tagit fram ett standardsortiment av grundmålade limträbalkar i sju olika dimensioner i fasta längder. Först ut att sälja sortimentet är Beijer Byggmaterial som har fått informationsmaterial och utbildning av Setra.

– Trots att produkterna bara funnits en kort tid på marknaden, ser vi redan att det är stor efterfrågan, säger Thomas Kling, produktspécialist limträ.

Fördelarna med grundmålade limträbalkar är samma som för grundmålad ytterpanel. Det sparar tid både för hemmasnickare och proffs. Balkarna är färdiga för montering när som helst under året och man har upp till sex månader på sig för slutstrykning.

– Våra grundmålade limträbalkar kommer att ge byggarna möjlighet att exempelvis montera stommen till ett uterum oavsett årstid. Det betyder att fler kommer att kunna njuta av den första vårvärmen i sitt färdiga uterum, avslutar Thomas Kling.

NYTT OM NAMN

Platschef

Vi hälsar **JONAS ANDERSSON** välkommen tillbaka till Setra som ny platschef för Setra Kastet. Jonas har tidigare jobbat på Setra Skinnskatteberg och kommer närmast från Moelven Årjäng såg där han varit VD.

Ekonomidirektör

JOHANNA GYDINGSGÅRD är ny CFO på Setra. Johanna har jobbat på Scania i Södertälje de senaste nio åren. Hon har en bred erfarenhet av processutveckling från olika branscher, både nationellt och internationellt.

Produktionschef

SVEN BÖRJESSON är sedan i juli anställd som produktionschef för KL-trä på Setra Långshyttan. Sven har tolv års erfarenhet som produktions- och platschef. Han kommer närmast från Rundvirke Impregna AB där han varit platschef.

Tre dagar med Setra i Venedig

Den 19–21 september ansvarade Setra för programmet i den svenska paviljongen under arkitekturbiennalen i Venedig. Fokus låg på konstruktioner i trä där besökarna fick ta del av det senaste kring materialteknik, arkitektoniska exempel samt LCA-analyser.

På plats fanns forskare, byggare och andra representanter från träbyggnadsverige samt Lara Lesmes och Fredrik Hellberg från arkitektkontoret Space Popular. De har i samarbete med Setra tagit fram installationen "The Timber Hearth" som visas i paviljongen under biennalen. Kommersiellt sett väntas Setras deltagande under arkitekturbiennalen bidra till att öka intresset för satsningarna som nu görs på korslimmat trä (KL-trä), och komponenter som kan användas till dörrar och fönster.

Snart öppnar inlämningen till Träpriset 2020

Träpriset är ett arkitekturpris instiftat av Svenskt Trä och en av Sveriges största och mest kända arkitekturtävlingar. Träpriset delas vart fjärde år ut till en byggnad uppförd i Sverige som representerar god arkitektur i trä och som speglar och utvecklar den tid vi lever i. År 2016 vann Råå förskola i Helsingborg. Inlämningsperioden till Träpriset 2020 öppnar den 15 oktober 2018 och pågår till den 15 januari 2019.

För tips och nyheter, följ SetraGroup på Facebook!

TRE TRÄTRENDER

Setras marknadsdirektör, Olle Berg, känner av stämningen på trämarknaden.

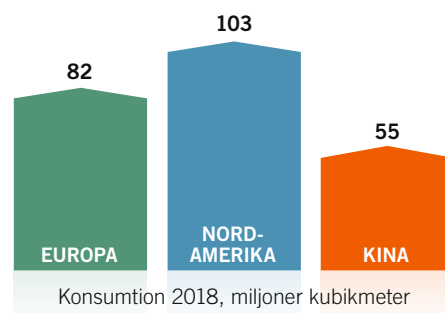
1 Hållbart byggande efterfrågas

RUNT OM I VÄRLDEN pågår det precis som i Sverige klimatsdiskussioner på alla nivåer och från politiskt håll driver man på ett mer hållbart byggande. Den globala trenden är mer energieffektiva byggnader och mer förnybara material. Konsumenter efterfrågar klimatneutrala bostäder, hållbara material, låga energivärden, säkrare byggen och bra arbetsmiljö oavsett var i världen man befinner sig.

2 Effektivt med KL-trä

KINA HAR LÄNGE haft en obegränsad tillgång till arbetskraft men idag ser vi att man försöker bli mer industriell i sitt byggande och vill hitta effektivare sätt att bygga på och minska arbetskraften. I Australien har man byggt lösvirkeshus som är personalintensivt (läs mer om Australien på sid 12). Nu ser vi också här ett snabbare och mer industriellt byggande samt ett ökat intresse för KL-trä. I USA satsar man på att bygga mer energieffektivt och på att minska materialförbrukningen genom att helt enkelt bygga mindre.

3 Stark efterfrågan

GENERELLT ÄR EFTERFRÅGAN på träprodukter fortsatt stark på de flesta marknader även om vi sett en naturligt lägre aktivitet under semestermånaderna i Skandinavien och Europa. På den svenska marknaden har den onormalt varma sommaren dämpat lusten till att bygga. Marknaderna i Nordafrika och Mellanöstern har varit normala men vi ser en mer orolig situation i Egypten beroende på brist på utländsk valuta. Japan har under september drabbats av ett antal oväder vilket påverkat byggnationen negativt på kort sikt. I Kina har regeringen stängt tusentals mindre möbelindustrier eftersom de inte klarar miljökrav som myndigheterna i Kina ställer. En försvagning av den kinesiska yuan gentemot den amerikanska dollarn och fallande bostadspriser har skapat stor osäkerhet på marknaden och påverkat importen negativt.

På längre sikt ser efterfrågan av trävaror fortsatt mycket positiv ut.

Det finns ett stort behov att bygga bostäder runt om i världen och vi ser ett ökande intresse för förädlade träprodukter exempelvis KL-trä på marknader som Japan, Kina, Australien och i Europa. Mycket tack vare det betydande lägre koldioxidavtryck som det ger i förhållande till andra byggmaterial.

Olle Berg är marknadsdirektör på Setra. Har du missat hans analyser i tidigare nummer? Gå in på www.setragroup.com/setranews och läs mer.

Den hållbara vägen

Att jobba hållbart innebär, självklart, att driva en verksamhet med så låg påverkan på klimatet som möjligt. Men det betyder också att arbeta för maximal säkerhet för alla medarbetare, en god affärsetik och, inte minst, en sund ekonomi i företaget. Setras hållbarhetsarbete spänner över många områden och är under ständig utveckling – redan i höst drar flera viktiga projekt igång.

TEXT: ANNA MATZINGER

SÄG HÅLLBARHET OCH de flesta tänker på miljön. Ett hållbart företag strävar efter bland annat minskade utsläpp och lägre användning av fossila bränslen. Men i ett ansvarsfullt företagande ingår också sådant som att arbeta mot korruption, att sträva efter en säker arbetsmiljö och att bedriva en verksamhet som vilar på en sund ekonomi.

– Om man ska sammanfatta det hela så kan man säga att Setras hållbarhetsarbete utgår ifrån sociala, ekonomiska och miljömässiga hänsyn. Hela vår affär ska vara hållbar, säger Charlotte Thedéen, hållbarhetsdirektör på Setra.

Att hela affären ska vara hållbar innebär att Setra tar ansvar för sin påverkan på både miljö och människor genom hela värdekedjan, från skog till slutprodukt.

– Det övergripande målet är att minska våra negativa avtryck och att öka värdet och de positiva effekterna av vår verksamhet. Det är ett stort arbete som aldrig blir klart, inte minst eftersom vår verksamhet

ständigt utvecklas och förutsättningarna i omvärlden förändras. Men det är tacksamt att verka i en bransch som på många sätt är en del av lösningen på de klimatutmaningar som världen står inför, och som vi vet kan bidra till många förbättringar, säger Charlotte Thedéen.

Viktig energikartläggning

Hållbarhetsarbetet spänner över många områden och för att kunna prioritera och välja ut de viktigaste fokusområdena jobbar Setra med en ständigt pågående intressentdialog. Det betyder att man kontinuerligt pratar med sina ägare, kunder och medarbetare, om vad som är viktigast för dem när det gäller hållbarhetsarbete.

En ordentlig omvärldsanalys är också ett viktigt redskap för att hitta de mest relevanta hållbarhetsprojekten.

– Vi följer vad som händer i samhället och världen runtomkring oss, eftersom det är viktigt för oss att ligga i framkant

»Det är tacksamt att verka i en bransch som på många sätt är en del av lösningen på de klimatutmaningar som världen står inför«

Charlotte Thedéen,
hållbarhetsdirektör på Setra

Läs mer om Setras
hållbarhetsarbete
på setragroup.com

Det finns stora miljöfördelar med att bygga i trä.

när det gäller hållbarhetsarbetet. Ibland påverkas vi också direkt av vad som pågår i samhället, som till exempel när det kommer nya regleringar, säger Charlotte Thedéen.

En sådan regeländring är lagen om energikartläggning, som kom 2014. Den innebär att stora företag systematiskt måste gå igenom energiförbrukning på varje enhet, och lista åtgärder som kan vidtas för att minska energiförbrukningen. Effektivitetsåtgärderna rapporteras sedan in till Energimyndigheten.

– Kartläggningen är ett stort arbete och kommer att ta totalt ungefär fyra år att genomföra. Den tar stora resurser i anspråk och kommer att ge oss en mycket bra förståelse för hur vår energiförbrukning verkligen ser ut och hur vi kan jobba för att minska den, säger Charlotte Thedéen.

Eftersom Setras verksamhet är el-intensiv, är det också viktigt att den el som måste användas kommer från förnybara källor.

– Idag är all el vi köper in förnybar och värmeförbrukningen baseras till över 99 procent på biobränslen, säger Charlotte Thedéen.

En annan stor del av Setras totala klimatpåverkan är transporterna.

– Transporterna står för ungefär 70 procent av våra utsläpp. Våra transportörer arbetar med att så långt som möjligt gå med fulla laster och aldrig ha tomma returerna. Vi för en dialog med våra avtalspartners på timmerleverantörs- och transportsidan och de arbetar kontinuerligt för att öka andelen förnybart i tanken. 65 pro-

»Våra kunder kan känna sig säkra på att vi bara använder råvara från ett ansvarsfullt skogsbruk«

cent av våra varor exporteras och mycket transporteras sjövägen, som efter tåg är det miljövänligaste sättet för varutransporter, säger Charlotte Thedéen.

Hållbart skogsbruk

När Setra väljer sina fokusområden för hållbarhetsarbetet jobbar man utifrån devisen att det ska ske där "Setra har en betydande påverkan, ett tydligt ansvar och möjlighet att bidra". Det gör självklart att råvaran, alltså själva skogen, spelar en stor roll.

– Att vår råvara kommer från ett hållbart skogsbruk är en väsentlig del av vårt hållbarhetsarbete. Idag är ungefär 40 procent av vår råvara certifierad enligt PEFC™ och uppfyller FSC®standard (läs mer om dessa i Träskolan på sidan 14). Resten av råvaran är kontrollerad enligt fem kriterier, bland annat att den ska komma från legalt skogsbruk och att leverantören inte avverkat i nyckelbiotoper. Våra kunder kan känna sig säkra på att vi bara använder råvara från ett ansvarsfullt skogsbruk, säger Charlotte Thedéen.

Att verka för en ökad användning av träprodukter, till exempel genom ett ökat trähusbyggande, är också en viktig del av Setras hållbarhetsarbete.

– Varje kubikmeter sågat trä binder motsvarande 800 kilo koldioxid. Det säger kanske inte så mycket i sig, men om jag drar parallellen att vår försäljningsvolym förra året motsvarade växthusutsläppen för ungefär 123 000 svenskar är det kanske lättare att förankra siffrorna i verkligheten, säger Charlotte Thedéen.

– Regeringen hade med en uttalad ambition om ett ökat träbyggande i sin regeringsförklaring och många kommuner jobbar aktivt för att fler hus i trä ska byggas. Det är en resa som Setra givetvis vill vara med på, säger Charlotte Thedéen.

Säkerhet och affärsetik

Två andra hållbarhetsområden som är väldigt viktiga är säkerhet och affärsetik.

– En nolltolerans mot olyckor är en självklarhet. Vi har under lång tid arbetat med →

Transporterna står för cirka 70 procent av Setras totala utsläpp.

Väsentlighetsanalys

De mest betydelsefulla frågorna för ett hållbart Setra

Agenda 2030

Agenda 2030 är en agenda för förändring mot ett hållbart samhälle beslutad av FN och syftet är att till år 2030 bland annat avskaffa den extrema fattigdomen, minska ojämlikheter, lösa klimatkrisen och främja fred och rättvisa.

Det finns många fördelar med att vara en industri som är en del av lösningen till klimatutmaningarna.

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

Setra vill aktivt arbeta mot målen i Agenda 2030 och det finns en intern arbetsgrupp som ser över hur Setra kan jobba för att bidra till att målen nås.

»En nolltolerans mot olyckor är en självklarhet«

att införa skalskydd, det vill säga inhägnader av såglinjer, transportörer och andra rörliga delar som är riskfyllda att komma nära. Vi har också infört obligatoriska arbetsmiljö- och säkerhetsutbildningar för alla anställda och entreprenörer. I vår verksamhet strävar vi efter att systematiskt förbättra våra resultat. En viktig del i det är vår mötesstruktur, med så kallade pulsmöten, där vi dagligen följer upp våra mål och förbättrar oss utifrån avvikelser. Överst på agendan på varje pulsmöte ligger säkerheten, säger Charlotte Thedéen.

Hållbarhetsarbetet och hur det kommuniceras, är också en viktig del i att attrahera nya medarbetare.

– Många medarbetare som söker sig till oss värdesätter vårt hållbarhetsarbete högt. Det finns ett intresse för att jobba på ett företag som arbetar på ett ansvarsfullt sätt. Och det är viktigt för vår kompetensförsörjning, inte minst eftersom vi måste rekrytera medarbetare på alla håll i landet, också där det kanske är hård konkurrens om kompetensen, säger Charlotte Thedéen.

Setras viktigaste resurs är medarbetarna.

Setra finns på många olika marknader runt om i världen, vilket ställer krav på ett affäretiskt arbete på alla nivåer.

– Vi har tidigare tagit fram riktlinjer och utbildat våra medarbetare i affäretik. Vi behöver fortsätta den dialogen. Under våren gjordes en kartläggning av vilka affäretiska risker vi ser inom Setra, där många av riskerna är incidenter eller situationer som våra medarbetare har stött på. Vi har samlat dessa i en så kallad vitbok och håller nu på att ta fram en e-learning på området, så att alla berörda medarbetare ska kunna ta del av materialet, säger Charlotte Thedéen

Vad tänker du själv kring ditt jobb med hållbarhet?

– Jag tycker att det är fantastiskt att få jobba med de här frågorna! Det är roligt och väldigt omväxlande. Ibland när man ser vilka utmaningar världen står inför kan det kännas övermäktigt. Men för det mesta känner jag att vi i Sverige, och på Setra, verkligen kan bidra till att göra skillnad. Vi må vara små i sammanhanget, men vi har alla möjligheter att föregå med gott exempel. Det är ett väldigt viktigt arbete, säger Charlotte Thedéen.

Sågspån blir bioolja

En del av Setras hållbarhetsåtgärder är tillverkning av pyrolysolja. Pyrolysolja bildas genom att sågspån hettas upp till hög temperatur utan syre. Sågspånen övergår till gasform som när den kyls ner blir pyrolysolja. Oljan förfinas sedan ytterligare och kan då användas för att ersätta fossil olja i exempelvis värmepannor. Den kan också användas för att producera biodrivmedel.

Vid Setras sågverk i Kastet utanför Gävle pågår just nu projektering av en anläggning som genom pyrolystekniken ska omvandla sågspån till bioolja. Setra är ett av de första företagen som kan ta den här idén vidare till kommersiell teknik. Kastet blir då den första pyrolysoljeanläggningen i industriell skala i Sverige. Investeringsbeslut förväntas fattas i början av 2019 och målet är att den ska stå produktionsklar under sommaren 2021.

Trä tar över i Långshyttan

*Setra skapar träindustricentrum
med fler förädlade produkter*

Nu lockar Setra fram kraften i Dalarnas basindustri och gör en storsatsning på nischade specialprodukter. Den här gången är det trä som spelar huvudrollen när Långshyttans framtid formas.

TEXT: KATARINA BRANDT FOTO: MAGNUS LAUPA

→ **DÅR DEN FINSKA** stålkoncernen Outokumpus maskiner för några år sedan valsade stålband tunna som löv, flyttar nu Setra in med den senaste tekniken för träbearbetning. Tanken är att Långshyttan ska utgöra navet i ett framtida träindustricentrum och skänka ny livskraft, inte bara till bruksorten i södra Dalarna utan till hela regionen. Satsningen bygger på att man vill möta efterfrågan på förädlade trävaruprodukter såsom komponenter till dörr- och fönsterindustrin och byggelement i korslimmat trä, KL-trä som används till flerbostadshus.

Många hade nog nästan tappat hoppet om att det skulle bli någon ny verksamhet i industrifastigheten Kloster när Outokumpu lade ner ståltillverkningen för fyra år sedan. Men i början av året kom beskedet att Setra tecknat avtal om köp av den sex fotbollsplaner stora anläggningen i Långshyttan. Köpet innebär att Setra nu fått gott om plats att utveckla verksamheten mot mer förädlade produkter.

Det första steget är den komponentfabrik som under hösten rullat igång verksamheten. Här tillverkas komponenter till dörrar, fönster och andra förädlade sågade trävaror som används av dörr- och fönstertillverkare. Steg två är en KL-träfabrik som även den ska inrymmas i Kloster. KL-trä

är prefabricerade massiva skivor som är uppbyggda av hyvlad virke som limmats ihop med vartannat skikt korslagt för ökad formstabilitet. Tekniken lämpar sig väl för konstruktioner med krav på hög bärighet och hållfasthet, samtidigt som det är brandmotståndigt och förhållandevis lätt.

Det rätta virket till dörrar och fönster

Axel Sternö har lång erfarenhet av komponenttillverkning, bland annat från Stora Enso. Nu ansvarar han för uppbyggnaden av Setras nya komponentfabrik med allt vad det innebär av anskaffning av nya maskiner till att hitta de rätta medarbetarna.

– Att Setra redan har en välfungerande produktionsanläggning för limträstillverkning i Långshyttan är förstås en trygghet.

»Utöver fler arbetstillfällen tror jag att vår satsning i Långshyttan kommer att ge ringar på vattnet vilket gynnar samhället i stort«

Anläggningen präglas av framåtanda och nytänkande och under de senaste åren har man in i minsta detalj arbetat för att optimera och effektivisera sättet att arbeta. Utöver kunskap om fingerskarvning och limning är man van vid att arbeta med korta ledtider och snabba leveranser.

Sedan Setra tog över lokalerna i mars har fundament tagits bort och golvet jämnats ut för att få till en fungerande produktionshall. Att lokalen saknade pelare var en stor fördel eftersom maskinerna tar stor plats. Fingerskarvlinjen, som är själva hjärtat i verksamheten, är 75 meter lång och 50 meter bred.

Att fingerskarva innebär att träets ändar fräses till 10 eller 15 millimeter långa ”fingrar” som tillåter olika delar att sammanfogas. Innan fräsningen kapas defekter bort, till exempel kvistar. När de olika delarna sätts ihop genom limning och pressning skapas en träprodukt med praktiskt taget osynliga skarvar. Med tekniken frigörs mycket av spänningarna i träet, vilket gör det vridstyvare, rakare och mer formstabil. Slutprodukten blir dessutom mer homogen och ren från defekter.

Eftersom fönster och dörrar har ett utsatt läge, har man i alla tider insett vikten av att använda utvalt virke. I Långshyttan bygger man konceptet kring råvara med

Axel Sternö menar att det är en trygghet att Setra redan har en välfungerande limträstillverkning i Långshyttan. Här tillsammans med Kjell Lilltjernbakken.

Anna-Lena Gull har lång erfarenhet av att arbeta med KL-trä och har bland annat jobbat som projektledare inom byggindustrin.

mycket kärnvirke från sågverket i Skinnskatteberg. För att hitta de delar av en stock som har hög andel kärnved röntgas varje stock innan den sågas upp.

– Till en början har vi fyra medarbetare i komponentfabriken. Tanken är att produktionen successivt ska öka under de kommande två åren. Med tiden räknar vi med att kunna köra fullt treskift vilket innebär en tredubbling av arbetsstyrkan, säger Axel Sternö.

Framtidens byggmaterial

Sida vid sida med Axel Sternö arbetar Anna-Lena Gull med att etablera verksamheten för KL-trä. Hon har en lite längre startsträcka och KL-träfabriken i Långshyttan planeras att stå klar i början av 2020. Det är långa leveranstider på den maskinpark som krävs. Dessutom är det en komplex organisation med många olika kompetenser som behöver vara på plats innan man kan trycka på startknappen.

– Efterfrågan på KL-trä har tagit fart ordentligt under de senaste åren och i dag vill allt fler använda det både i flerbostadshus och industrifastigheter. För Setra är det en fördel att tillverkningen kommer att ligga i Långshyttan, nära produktionen av limträ då produkterna har flera affärs-mässiga synergier, säger Anna-Lena Gull.

Intresset för Setras satsningar i Långshyttan har varit stort och det är många som ser en yrkesmässig framtid i den nya fabriken. Redan i början av sommaren hade man fått in uppemot 120 ansökningar.

– Utöver fler arbetstillfällen tror jag att vår satsning i Långshyttan kommer att ge

ringar på vattnet vilket gynnar samhället i stort. Jag förväntar mig att den kommer ge upphov till att locka hit specialiserade företag inom bygg som kan vidareförädla våra produkter. Verksamheten kommer också att ha behov av konsulttjänster. Förhoppningsvis kan det vi gör även få fler ungdomar att bli nyfikna på vår bransch,

Se filmen från
Långshyttan:
setragroup.com/tra-tar-over

Både Setra och Hedemora kommun hoppas att satsningarna i Långshyttan ska mynna ut i ett framtidig träindustricentrum.

»Förhoppningsvis kan det vi gör även få fler ungdomar att bli nyfikna på vår bransch«

säger Kjell Lilltjernbakken som är Setras platschef i Långshyttan.

Inger Wilstrand är vd för det kommunala näringslivsbolaget Hedemora Näringsliv AB. Hon är glad över att Setra satsar i Långshyttan och väcker liv i Outokumpus gamla fabrikslokaler. Något som hon menar ger framtidstro i hela kommunen.

– Precis som Setra ser vi det här som början på ett träindustricentrum som förhoppningsvis kan skapa förutsättningar för fler etableringar med anknytning till verksamheten. Vi vill vara med på tåget och stötta där det behövs. Kanske behövs det nya utbildningar i kommunen för att säkra återväxten och skapa rätt kompetens.

Virke från Setra står högt i kurs »Down Under«

Mycket talar för Australien som är en av Setras nya marknader på andra sidan jordklotet. Här har träbygget tagit fart ordentligt och svenskt virke är ett nytt, uppskattat inslag som efterfrågas allt mer. TEXT: KATARINA BRANDT

Australien har visserligen egen skog, framför allt olika typer av furu. Men i och med att den inhemska skogen mestadels är snabbvuxen, har svenska trävaror en konkurrensfördel, inte minst när det gäller hållfasthet. Den australiensiska standarden för maskinsorterat konstruktionsvirke är hårt reglerad. Det är sågverkets ansvar att det levererade virket uppfyller kraven på hållfasthet och styvhet, vilket man också ska kunna visa med certifikat.

– Australien är en marknad av samma storlek som UK och intressant för oss på många sätt, säger Peter Hofbauer-Hofman som är Setras försäljningschef för Asien och nya marknader. En roll som bland annat innefattar att utveckla och bygga upp Setras försäljning i Australien.

Hög kvalitet från ett hållbart skogsbruk

I Australien bygger man på ett sätt som liknar det i USA, med ramverkskonstruktioner, enkla väggblock och takstolar i trä. Trots att landet kan se tillbaka på en lång tradition av träbyggnad, minskar dock den inhemska produktionen av trävaror. Det beror bland annat på att många av landets sågverk är ålderstigna och eftertagna. Istället för att såga själva, väljer flera skogsbolag numera att exportera timret till Kina.

Just nu monteras det för fullt på världens största kontorshus i trä i Brisbane, Australien. Huset blir tio våningar högt och ska enligt planen stå klart före årsskiftet.

»I slutändan är det hög kvalitet från ett hållbart skogsbruk som efterfrågas och virke från Setra står extra högt i kurs«

– Våra kunder i Australien ställer krav på certifierat virke där PEFC™ är ett minimum och FSC® också är bra att ha. I slutändan är det hög kvalitet från ett hållbart skogsbruk som efterfrågas och virke från Setra står extra högt i kurs.

Prognosen talar för ett ökat träanvändande

Även i Australien har man fått upp ögonen för trä som ett förnybart och klimatneutralt material som bidrar till lägre koldioxidutsläpp än andra byggmaterial under sin livscykel. Prognosen för bostadsbyggnad ser positiv ut vilket talar för ett ökat träanvändande.

– Trots att det tar strax över 50 dagar att skicka våra varor med containerfartyg till Australien, är man villig att vänta eftersom kvaliteten är högre. Bara under fjärde kvartalet i år kommer vi att leverera 2 500 kubikmeter konstruktionsvirke per månad till Australien, avslutar Peter Hofbauer-Hofman.

Setras distribution och försäljning av trävaror till Australien sker i samarbete med säljbolaget Vida Wood som har försäljnings-, lager- och distributionsverksamhet i Brisbane på landets östkust.

I både USA och Australien är det vanligt att bygga hus med ramverkskonstruktion, så kallad Timber framing, där den bärande träkonstruktionen består av ett ramverk av stolpar, balkar och takstolar.

Peter Hofbauer-Hofman är Setras försäljningschef för Asien och nya marknader.

JAPAN TAR TRÄBYGGANDE TILL EN NY NIVÅ

Japans huvudstad är känd för sin innovativa arkitektur och nu planeras ett nytt landmärke i form av en 350 meter hög skyskrapa. Det är en på många sätt spektakulär skyskrapa som företaget Sumitomo planerar att bygga i centrala Tokyo. Projektet, som går under namnet W350, blir med sina 70 våningar världens högsta träbyggnad. TEXT: KATARINA BRANDT

SUMITOMO ARBETAR tillsammans med den japanska arkitektfirman Nikken Sekkei som ritat byggnaden utifrån kraven att den ska kunna stå emot både hårda vindar och jordbävningar. Byggnaden är tänkt att innehålla 90 procent trä där delar av bärande konstruktioner innehåller en speciell byggnadsteknik baserad på stålförstärkta rörkonstruktioner av laminerat trä. Till skillnad från många andra skyskraper kommer W350 att ha balkonger på alla fyra sidor och får även inbyggda trädgårdar på olika nivåer.

På en yta av 455 000 kvadratmeter ska både affärer, kontor, hotell och 8 000 lägenheter få plats. Prislappen beräknas landa på cirka 600 miljarder yen vilket motsvarar drygt 45 miljarder kronor.

Städer förvandlas till skogar

Skyskrapan ska byggas av virke från de stora ceder- och cypresskogar som planterades vid andra världskriget och som nu är redo för avverkning. Målsättningen med projektet är att öka intresset för hållbara städer genom att man ökar andelen trä i höghusarkitektur.

Faktum är att det redan finns ett stort antal träbyggnader i Tokyo. Det är resultatet av ett beslut från år 2010 där den japanska staten kräver att alla små myndighetsbyggnader, upp till två våningar höga, ska ha trä i konstruktionen. Ett projekt som W350 har en lång planeringshorisont och först 2041 förväntar man sig att skyskrapan ska stå klar.

FAKTA OM W350 PROJECT

Arbetsnamn: W350 Project

Intressenter: Sumitomo Forestry's forsknings- och utvecklingsbolag Tsikuba Research Institute och arkitektbyrå Nikken Sekkei.

Höjd: 350 meter

Antal våningar: 70 st

Mängd trä i byggnaden: 180 000 kubikmeter

Kostnad: 44,5 miljarder kronor

Källa: Sumitomo Forestry

TRÄSKOLAN

Certifieringar som säkerställer kompetens

Ett certifikat är en garanti för att verksamheten uppfyller vissa krav. Tre certifikat som Setra använder sig av är FSC®, PEFC™ och ISO 14001. Men vad står de för egentligen? Setra Träskolan förklarar. TEXT: ANNA MATZINGER

I Svenska Akademiens Ordbok står det att ett certifikat är ett ”intyg om en viss uppnådd kompetens”. Ordet härleds till det latinska certus, som betyder säker.

Och precis så är det. De certifieringar som Setra har finns för att alla intressenter ska kunna känna sig säkra på att företaget uppfyller vissa krav, som att till exempel råvaran kommer från ett ansvarsfullt skogsbruk och att miljöarbetet håller en viss nivå.

Setra använder sig av FSC® och PEFC™, som är certifieringar för ett ansvarsfullt skogsbruk, och ISO 14001, som är en certifiering som styr hur företaget jobbar med, och förbättrar, sin miljöprestanda.

– Den miljö man pratar om i ISO 14001 är den yttre miljön, exempelvis hur våra utsläpp ser ut, vilken sorts bränsle vi använder och hur miljövänliga de produkter vi använder i verksamheten är, säger Tommy Kronholm, som arbetar med verksamhetssystem på Setra.

För att bli certifierad enligt ISO 14001 krävs att företaget kartlägger sina viktigaste miljöfrågor, tar fram rutiner och handlingsplaner för hur man jobbar med dem och att man systematiskt arbetar mot förbättringar, det vill säga för att minska sin miljöpåverkan. Det kan handla om att göra energikartläggningar för att hitta rätt åtgärder eller att visa att man har koll på riskerna med de olika kemikalier som används i verksamheten.

– ISO 14001 ger oss ett regelverk att luta oss mot. Det ställs höga krav, vilket är en trygghet både för oss i organisationen och våra kunder. I den senaste standarden infördes till exempel krav på att miljöfrågorna ska involvera också högsta ledningen, vilket ger dem ännu större

Tommy Kronholm arbetar med verksamhetssystem på Setra.

»Certifieringarna garanterar bland annat att råvaran vi använder inte kommer från skog som är illegalt avverkat eller från en nyckelbiotop«

tyngd, säger Tommy Kronholm.

– Certifieringen innebär också att vi varje år blir granskade av en oberoende, ackrediterad aktör. Det är alltid nyttigt, och ger en större trovärdighet, att få en utomstående blick på verksamheten, säger Tommy Kronholm.

Certifieringar för skogsbruk

FSC och PEFC är mer inriktade på skogen och råvaran, samt spårbarhet mellan skogen och den färdiga produkten. Båda standarderna kräver att skogen brukas på ett sätt som tar hänsyn till såväl miljön som sociala förhållanden. De färdiga produkterna får också en märkning, vilket ger en tydlighet inför konsumenterna.

– Certifieringarna garanterar bland annat att råvaran vi använder inte kommer från skog som är illegalt avverkat eller från en nyckelbiotop. I dagsläget är ungefär 40 procent av våra trävaror certifierade, vilket täcker den efterfrågan som våra kunder har. Övriga varor är kontrollerade enligt ett antal kriterier som vi satt upp, som att råvaran ska komma från legalt skogsbruk, säger Charlotte Thedéen, hållbarhetsdirektör på Setra.

Anledningen till att man valt att använda både FSC och PEFC är att certifieringarna, i alla fall tidigare, delvis använts av olika aktörer.

– Det har funnits en tradition av att mindre, privata skogsägare låtit PEFC-certifiera sitt skogsbruk, medan större skogsägare valt FSC. FSC har dock över åren förenklats sina regler, vilket gör att det är en certifiering också för mindre skogsägare. Så nuförtiden är många skogsägare dubbelcertifierade, säger Charlotte Thedéen.

ISO 14001

ISO är en förkortning för Internationella Standardiseringsorganisationen. Organisationen har utfärdat en rad standarder som ska garantera olika ledningssystem i företag och organisationer. ISO 14001 är en standard för miljöledning, som innebär att företag för att bli certifierade bland annat ska göra en livscykelanalys och mäta samt rapportera sina växthusgasutsläpp.

Främjande av
uthålligt skogsbruk.
www.pefc.se

PEFC står för Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes, som är en internationell, ideell organisation. Svenska PEFC:s skogsstandard syftar till att utveckla en ekonomiskt uthållig och värdefull skogsproduktion, biologisk mångfald samtidigt som kulturmiljö och sociala och estetiska värden värnas.

FSC®
www.fsc.org
FSC® C004289

FSC-certifieringarna utfärdas av Forest Stewardship Council, som är en internationell medlemsorganisation. Bland medlemmarna finns stora organisationer som WWF och Greenpeace. FSC verkar för ett miljöanpassat, socialt ansvarstagande och ekonomiskt livskraftigt bruk av världens skogar.

TRE OM TRÄ

Att bygga fler bostäder i trä har många fördelar. Trä är ett klimatsmart byggmaterial och de moderna produktionsmetoderna sänker byggkostnaderna, förbättrar kvaliteten och skyndar på byggprocessen. Vi har frågat representanter från tre byggföretag om deras syn på trä i byggande.

TEXT: KATARINA BRANDT

Hur ser du på trä som byggmaterial och hur används det i företagets projekt?

ANDREAS FURENBERG
TEKNIKCHEF PEAB

»Det handlar om att välja rätt material med rätt egenskaper till rätt ändamål«

– Trä är ett fantastiskt byggmaterial och används på ett eller annat sätt i nästan alla projekt. Materialutvecklingen går framåt och det handlar om att välja rätt material med rätt egenskaper till rätt ändamål. Trä har framförallt en oslagbar miljöprestanda, är lättbearbetat och är estetiskt och känslomässigt tilltalande. Primärt använder vi trä till just ytskikt av den anledningen, men även som material i enklare bärande konstruktioner. På senare tid då utvecklingen gått framåt och har stort fokus på miljön så har nyttjandet av trästommar även i större byggnader ökat. Detta tar dock med sig andra utmaningar som gör att det åter igen kommer tillbaka till rätt material för rätt ändamål.

JOHAN GERKLEV
HÅLLBARHETSCHEF, SKANSKA

»Det är viktigt att låta känslorna stanna hemma och vara faktabaserad«

– Från Skanskas sida strävar vi efter att använda det material som på bästa sätt uppnår de funktioner som vi efterfrågar. Därefter försöker vi lägga ett pussel och se vad vi ska använda vid olika tillfällen. Cirka 50 procent av de hus Skanska bygger har i dag en trästomme och då främst inom ramen för vårt samarbete med IKEA:s koncept BoKlok. Mitt personliga förhållningssätt till trä är att jag älskar skogen och tycker att trä är ett fantastiskt material. Men som professionell är det viktigt att låta känslorna stanna hemma och vara faktabaserad. Vi kommer att behöva både stål, betong och trä i vårt samhällsbyggande. Det betyder att materialutvecklingen inte får stå stilla utan måste gå framåt i rask takt.

ANNA ERVAST ÖBERG
PROJEKTUTVECKLARE VEIDEKKE BOSTAD AB

»Jag upplever att det finns en stor samarbetsvilja i branschen«

– Veidekke har tagit ett strategiskt beslut att satsa på träbyggande vilket ligger i linje med företagets ambitiösa klimatmål. I Sverige jobbar vi nu med att bygga upp vår kunskap med erfarenheter från Norge där Veidekke är den största aktören inom träbyggande. Det handlar bland annat om att utveckla projekt, hitta principer, leverantörer och tekniska lösningar. Det är spännande och jag upplever att det finns en stor samarbetsvilja i branschen. Med Folkhem Trä, som till 50 procent ägs av Veidekke, har vi flera stora trähusprojekt på gång i Stockholmsområdet, bland annat i Hagastaden där vi bygger fyra hus med 240 lägenheter och i Sundbyberg som får ett helt kvarter med olika typer av boenden och ägandeformer.